

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 103 | 6-12 Haziran 2022

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

7 Haziran: Avrupa Parlamentosu Dışişleri Komitesi (AFET) bir rapor yayımlayarak Türkiye'deki insan hakları durumunda yaşanan kötüleşmeye dikkat çekti.

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 190 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

6 Haziran: Adana ve Mersin valilikleri, Tartuffe adlı tiyatro oyununun Kürtçe dilinde sahnelenmesini yasakladı.

7 Haziran: Ankara'da bir üniversite rektörlüğü, planlanan bir LGBT onur yürüyüşüne engel olunacağını açıkladı.

8 Haziran: İstanbul'da polis, açlık grevindeki bazı mahkumlara destek için bir adliye binası önünde protesto düzenleyen beş kişiyi geçici olarak gözaltına aldı.

9 Haziran: Ankara'da polis, devlet istatistik kurumu TÜİK önünde protesto düzenleyen beş sendika üyesini gözaltına aldı.

9 Haziran: İstanbul'da polis, adliye binaları önünde protesto düzenleyen 16 kişiyi gözaltına aldı.

9 Haziran: Bursa Valiliği, il sınırları içinde her türlü açık hava toplantısını yedi gün boyunca yasakladı.

10 Haziran: Bir Adana mahkemesi, 2013 yılındaki protestolara katılımları nedeniyle yedi kişiye hapis cezası verdi.

10 Haziran: Ankara'da polis, LGBT onur yürüyüşü düzenleyen 38 üniversite öğrencisini gözaltına aldı.

11 Haziran: Eskişehir'de polis, bir gösteride açtıkları pankart nedeniyle iki üniversite öğrencisini gözaltına aldı.

11 Haziran: Diyarbakır'da polis, Kürt azınlığın durumuyla ilgili gösteri düzenleyen 12 siyasetçi ve aktivisti gözaltına aldı.

11 Haziran: İstanbul'da polis, gösteri yürüyüşü düzenleyen 20 üniversite öğrencisini gözaltına aldı.

11 Haziran: Çanakkale Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini dört gün boyunca yasakladı.

12 Haziran: Van Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini 15 gün boyunca yasakladı.

12 Haziran: İzmir Valiliği, il sınırları içerisinde her türlü açık hava toplantı ve gösterisini iki gün boyunca yasakladı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

6 Haziran: Bir Şanlıurfa mahkemesi, aktivist Emine Şenyaşar'ı, bir kamu görevlisine hakaret ettiği suçlamasıyla tazminat ödemeye mahkum etti.

6 Haziran: Dicle Fırat Gazeteciler Derneği (DFG), Mayıs ayı içerisinde 11 gazetecinin gözaltına alındığını, 11 gazetecinin de kötü muameleye maruz kaldığını açıkladı.

6 Haziran: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayın yapan Etkin Haber Ajansı (ETHA) tarafından kullanılan bir internet sayfasına erişim engeli getirdi.

6 Haziran: Geçtiğimiz hafta gözaltına alınan gazeteci Dicle Müftüoğlu serbest bırakıldı.

7 Haziran: Bir İstanbul mahkemesi, sol görüşlü siyasetçi Hacer Ankut Efe'yi, sosyal medyada cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla 1 yıl 2 ay 17 gün hapis cezasına mahkum etti.

8 Haziran: Diyarbakır'da polis, ev baskınları düzenleyerek 21 Kürt gazeteciye gözaltına aldı. Polis aynı zamanda bazı Kürt basın kurumlarına da baskınlar düzenleyerek bilgisayarlara, sürücülere ve basılı materyallere el koydu.

9 Haziran: Bir İstanbul savcısı, eski ordu komutanı İlker Başbuğ hakkında, 1960 askeri darbesine ilişkin bazı sözleri nedeniyle üç yıla kadar hapis cezası talep etti.

9 Haziran: Gazeteci Barış Pehlivan, içişleri bakanıyla ilgili olarak yayımladığı bir köşe yazısının ardından tehdit aldığını açıkladı.

İNSAN HAKLARI SAVUNUCULARI

6 Haziran: Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV), 2022 yılının ilk dört ayında toplam 1.415 insan hakları aktivistinin resmi makamların tacizine uğradığını açıkladı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

9 Haziran: Arrested Lawyers Initiative adlı STK tarafından yayımlanan yeni bir raporda, yüksek yargı üyelerinin hükümet muhaliflerine yönelik kötü muamelesi bazında terfi ettirilmesi politikası belgelendi.

12 Haziran: Şanlıurfa savcılığı, mahkumlara işkence ettikleri yönünde şikayete konu olan bazı gardiyanlara ilişkin olarak kovuşturmaya yer olmadığına karar verdi.

KÜRT AZINLIK

6 Haziran: Adana ve Mersin valilikleri, Tartuffe adlı tiyatro oyununun Kürtçe dilinde sahnelenmesini yasakladı.

6 Haziran: Bir Diyarbakır mahkemesi, Kürt azınlığın durumuna ilişkin yayın yapan Etkin Haber Ajansı (ETHA) tarafından kullanılan bir internet sayfasına erişim engeli getirdi.

8 Haziran: Diyarbakır'da polis, ev baskınları düzenleyerek 21 Kürt gazeteciye gözaltına aldı. Polis aynı zamanda bazı Kürt basın kurumlarına da baskınlar düzenleyerek bilgisayarlara, sürücülere ve basılı materyallere el koydu.

8 Haziran: Tekirdağ'da polis, sekiz Kürt siyasetçiyi terörizm suçlamasıyla gözaltına aldı.

8 Haziran: Bursa'da bir Kürt inşaat işçisi, diğer işçilerin ırkçı saldırısına maruz kaldı ve yaralandı. Olayın ardından işçinin işten çıkarıldığı da duyuruldu.

11 Haziran: Diyarbakır'da polis, Kürt azınlığın durumuyla ilgili gösteri düzenleyen 12 siyasetçi ve aktivisti gözaltına aldı.

DİĞER AZINLIKLAR

6 Haziran: Mardin'de Süryani bir ailenin evi saldırıya uğradı.

7 Haziran: Bir trans kadın, İstanbul polisi tarafından gözaltında işkenceye uğradığını açıkladı.

10 Haziran: Ankara'da polis, LGBT onur yürüyüşü düzenleyen 38 üniversite öğrencisini gözaltına aldı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

7 Haziran: Bir Batman cezaevi, Önder Poyraz adlı mahkumun tedavisine engel oldu.

7 Haziran: Şanlıurfa'da bir cezaevi yönetimi, mahkumların hastane sevklerini yaptırmadı.

9 Haziran: Bir Kayseri cezaevi, bir mahkumun ihtiyaç duyduğu dış tedavisine engel oldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

6 Haziran: Eski Yunan Maliye Bakanı Yanis Varoufakis, medyaya verdiği bir mülakatta Türk-Yunan sınırında yaşanan geri itmeleri kınadı.

7 Haziran: İstanbul'da yaşanan bir ırkçı saldırıda, Sherifi El Ahmed adlı 22 yaşındaki bir Suriyeli mülteci vurularak öldürüldü.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

6 Haziran: Bir Diyarbakır cezaevinde tutulan Mehmet Ali Aykal adlı bir mahkum, hastane sevki sırasında askerlerin fiziksel saldırısına uğradı.

7 Haziran: Bir trans kadın, İstanbul polisi tarafından gözetiminde işkenceye uğradığını açıkladı.

7 Haziran: Bir Şanlıurfa cezaevinde gardiyanlar, Cesim Karataş adlı bir mahkuma sözlü saldırıda bulundu.

7 Haziran: Bir Hatay cezaevinde gardiyanlar, dört mahkuma kötü muamelede bulundu.

8 Haziran: İstanbul'da sivil polis memurları, kendilerine kimlik göstermeyi kabul etmediği gerekçesiyle bir kişiye fiziksel saldırıda bulundu.

10 Haziran: Bir Düzce cezaevinde gardiyanlar, bir koğuş araması sırasında mahkumlara sözlü saldırıda bulundu.

12 Haziran: Bir Batman cezaevinde gardiyanlar, ayakta sayıma direndiği gerekçesiyle iki mahkuma fiziksel saldırıda bulundu.

12 Haziran: Şanlıurfa savcıları, mahkumlara işkence ettikleri yönünde şikayete konu olan bazı gardiyanlara ilişkin olarak kovuşturmayaya yer olmadığına karar verdi.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

7 Haziran: Freedom House tarafından yayımlanan bir rapora göre Türkiye'de 2014 ve 2021 yılları arasında 56 sınır ötesi kötü muamele vakası yaşandı.

8 Haziran: Alman istihbarat makamları tarafından yayımlanan bir raporda Türkiye 2021 yılında Almanya'da espionaj faaliyetleri gerçekleştiren dört ana ülkeden biri olarak sayıldı ve ülkede yaşayan Türk hükümeti muhaliflerine yönelik fişleme çalışmalarına değinildi.

KADIN HAKLARI

8 Haziran: Danıştay'da görevli savcılar bir kez daha Türkiye'yi İstanbul Sözleşmesi'nden çıkaran cumhurbaşkanlığı kararnamesinin iptalini talep etti.